

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/198/176/94

PRZEJAWY DYSFUNKCJONALNOŚCI RODZIN

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Są takie problemy rodzinne, o których niełatwo jest rozmawiać, trudno je też opisać za pomocą typowych badań sondażowych. Należą do nich wszelkiego rodzaju patologie społeczne. Odrębnym zagadnieniem jest obciążenie rodziny wynikające z przewlekłej choroby lub kalectwa jednego z jej członków.

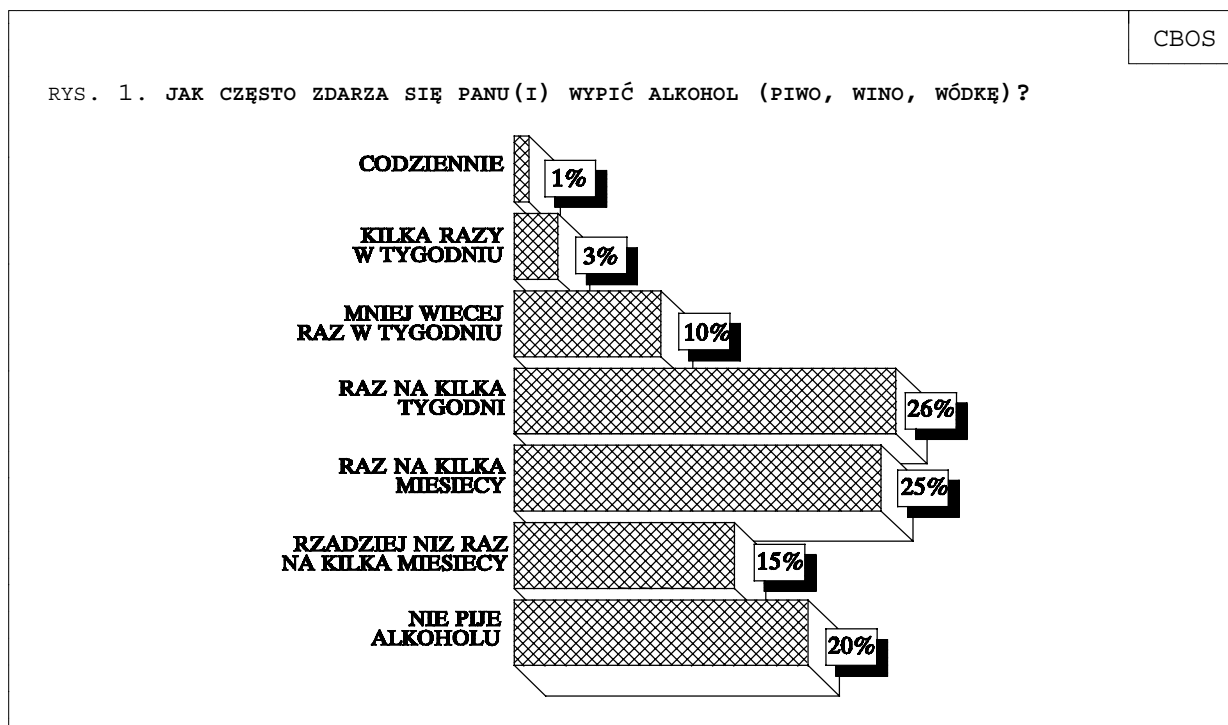
W badaniu¹ podjęliśmy próbę określenia - na podstawie deklaracji ankietowanych - skali występowania obu tych zjawisk.

Alkohol i narkotyki w rodzinie

Picie alkoholu jest w polskim społeczeństwie problemem złożonym i wielowymiarowym. Jest ono silnie zakorzenione w kulturze, czego dowody mamy w literaturze i innych przekazach. Postrzegane jest ambiwalentnie. Z jednej strony jako zachowanie zgodne z tradycją, umiejętność dobrej zabawy, a z drugiej - jako jedna z przyczyn różnego rodzaju zjawisk z zakresu patologii społecznej. Na skutek wielu możliwych skojarzeń związanych z piciem alkoholu, zjawisko to niełatwo poddaje się opisowi i interpretacji, dlatego też dane sondażowe nie oddają w pełni istoty zagadnienia.

Picie alkoholu jest w Polsce powszechne, jednak większość ankietowanych deklaruje, że pije go rzadko, raz na jakiś czas. Co piąty badany stwierdził natomiast, iż alkoholu nie pije w ogóle. Na taki, a nie inny rozkład odpowiedzi na pytanie wpłynęła - jak się wydaje - chęć korzystnej autoprezentacji respondentów. Warto jednak podkreślić, że 15% badanych zadeklarowało picie alkoholu co najmniej raz w tygodniu.

¹ Badanie "Moja rodzina" - sfinansowane przez Program "Reformy Polityki Społecznej", działający pod auspicjami Instytutu Nauk o Człowieku w Wiedniu (grant The Pew Charitable Trusts) - zrealizowano w dniach 10-20 września '94 na adresowo-losowej próbie dorosłych mieszkańców Polski mających co najmniej jedno dziecko w wieku poniżej 19 lat (N=1222).

Należy zaznaczyć, że w badaniach Instytutu Studiów Społecznych z 1993 roku² jedna trzecia respondentów (34%), a więc większa grupa niż wynika to z naszego sondażu, określiła siebie jako całkowitych abstynentów. Główna przyczyna tej różnicy tkwi w wieku ankietowanych. Badanie "Moja rodzina" objęło rodziców dzieci do 19 roku życia, a więc przede wszystkim osoby w wieku 25-54 lata. Natomiast w próbie reprezentatywnej dla całego społeczeństwa (na jakiej przeprowadzono sondaż PGSS) było znacznie więcej osób najstarszych (powyżej 55 roku życia) oraz nieco więcej najmłodszych (do 24 lat), którzy zwykle częściej niż badani w sile wieku deklarują abstynencję.

Osoby rozwiedzione i owdowiałe piją alkohol zazwyczaj nieco rzadziej niż ci, którzy żyją w trwałych związkach. Jest to zapewne zależne od wieku. Średnia wieku osób samotnych jest nieco wyższa niż pozostających w stałych związkach, a zarazem wyższa od średniej wieku ogółu badanych (odpowiednio 41 i 38 lat). Być może wynika to także stąd, że osoby samotne rzadziej uczestniczą w życiu towarzyskim.

² Polski Generalny Sondaż Społeczny, ISS, 1993, ogólnopolska próba losowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1649). Por. H. Datner-Śpiewak, K. Koseła, E. Siellawa-Kolbowska *Abstynenci, pijący, uzależnieni*, Zespół Badań nad Podstawami Demokracji, opracowanie wykonane dla Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1993.

Deklaracje abstynencji zależą przede wszystkim od płci, wykształcenia, wieku i miejsca zamieszkania badanych³.

Kobiety deklarują abstynencję znacznie częściej niż mężczyźni (odpowiednio 27% i 9%). Można to tłumaczyć tym, że rzeczywiście rzadziej piją alkohol, a jednocześnie dosyć powszechnym poglądem, że kobieta nie powinna pić, a tym samym i przyznawać się do tego.

W dotychczasowych badaniach na ten temat stwierdzano, że częściej deklarują abstynencję osoby z niższych warstw społecznych. W naszym sondażu abstynencję deklarowały najczęściej osoby z wykształceniem podstawowym (27%), najrzadziej natomiast badani, którzy ukończyli wyższe studia (12%).

Biorąc pod uwagę wiek ankietowanych, można zauważyć, że najwięcej osób, które twierdziły, że nie piją alkoholu, jest wśród badanych mających co najmniej 55 lat (33%). Być może wynika to z ich gorszego stanu zdrowia, a zatem rzeczywistej większej wstrzeźliwości.

Abstynencję częściej deklarowali mieszkańcy wsi (26%), rzadziej - miast, zwłaszcza dużych, mających powyżej 500 tys. ludności (7%).

Jeśli chodzi o grupy społeczno-zawodowe, to twierdzenia o całkowitej wstrzeźliwości od alkoholu najczęstsze są wśród rolników (29%) i robotników niewykwalifikowanych (20%), najrzadsze zaś - wśród prywatnych przedsiębiorców (11%) i robotników wykwalifikowanych (12%).

Nie widać natomiast regularnej zależności między deklaracjami abstynencji a częstością praktyk religijnych.

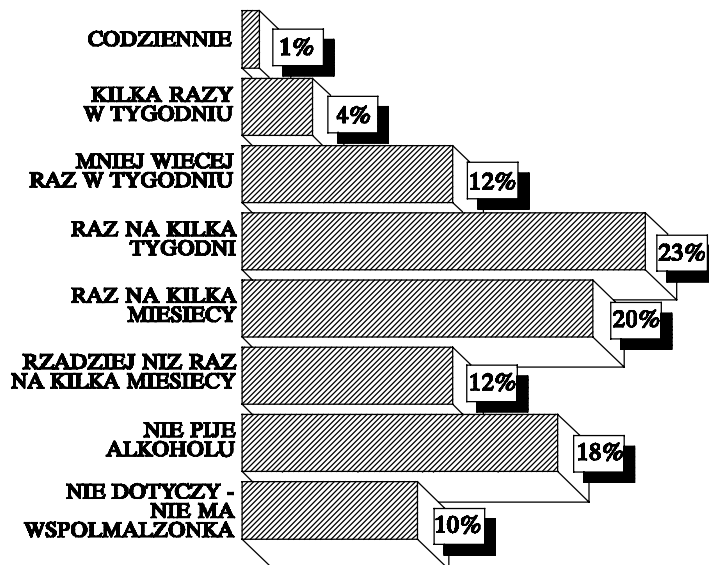
Zależności podobne do wymienionych uzyskano we wcześniejszych badaniach (jednak na odmiennej próbie) przeprowadzonych przez Instytut Studiów Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego⁴.

Większość respondentów deklarowała, że ich współmałżonkowie spożywają alkohol rzadko, raz na jakiś czas.

³ Por. tabele aneksowe.

⁴ Por. przypis 2.

RYS. 2. JAK CZĘSTO ZDARZA SIĘ PANU (I) WSPÓŁMAŁŻONKOWI WYPIĆ ALKOHOL (PIWO, WINO, WÓDKĘ)?

Analizy dowodzą, że istnieje związek między częstością picia alkoholu przez respondentów i przez ich współmałżonków, zazwyczaj oznacza to, że oboje czynią to podobnie często⁵. Z dużym prawdopodobieństwem można także stwierdzić, że jeżeli badany jest abstynentem, to jego współmałżonek nie pije alkoholu.

W przypadku deklaracji abstynencji współmałżonka występują nieco odmienne zależności niż wówczas, gdy chodzi o samego respondenta. Abstynencję współmałżonka częściej deklarują mężczyźni (33%) niż kobiety (9%). Kobiety (małżonki) - jak wcześniej stwierdzono - rzadziej piją alkohol, są też prawdopodobnie bardziej wyczułone na zjawisko pijaństwa.

Pozostałe korelacje są podobne do zależności dotyczących deklaracji abstynencji respondenta.

Uzależnienia

Między piciem alkoholu a uzależnieniem od niego jest różnica jakościowa. Deklaracje częstego picia alkoholu nie muszą świadczyć o uzależnieniu.

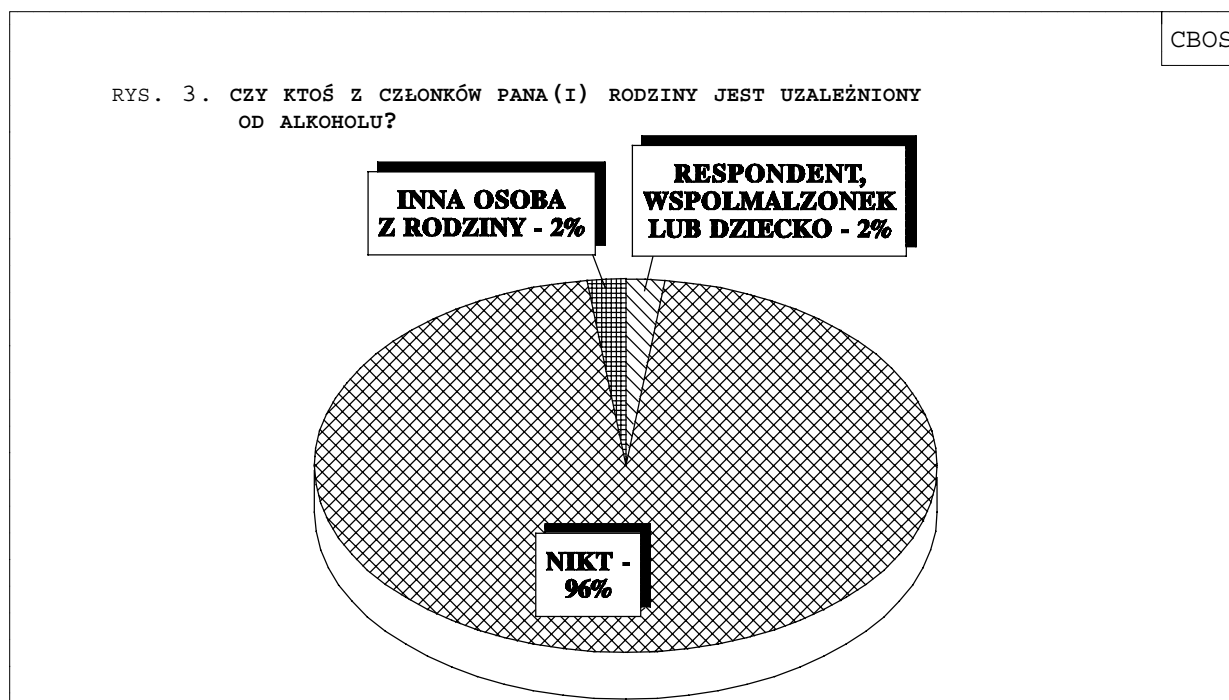
⁵ V Cramera równe 0.28.

W omawianych pytaniach użyto zwrotu "wypić alkohol" ("wypicie alkoholu", np. kieliszka wina, nie oznacza "upicia się"), zatem odpowiedzi na nie trudno wiązać ze zjawiskiem patologicznym. Wskazywać na to może też fakt, iż picie alkoholu częściej niż raz w tygodniu najczęściej deklarowali: prywatni przedsiębiorcy (9%), osoby o najwyższych dochodach (co najmniej 2250 tys. zł *per capita* miesięcznie) (7%), badani z wyższym wykształceniem (7%).

Można przypuszczać, że mamy tu raczej do czynienia z osobami, których styl życia często wiąże się z regularną konsumpcją małych ilości alkoholu (służbowe cocktaile, kolacje itp.).

Tylko 2% respondentów zadeklarowało, że ktoś z najbliższej rodziny (tzn. małżonek albo dziecko) jest **uzależniony od alkoholu**⁶. Taka sama grupa wskazała kogoś spoza swej nuklearnej (założonej przez siebie) rodziny, np. teścia czy szwagra.

Ze względu na bardzo małą liczebność próby trudno o dokładne analizy, w jakich segmentach struktury społecznej picie alkoholu jest zjawiskiem częstszym, a w jakich rzadszym.

⁶ Podobny wynik uzyskano w przeprowadzonym w 1991 roku przez Główny Urząd Statystyczny badaniu "Religijność w rodzinie", ogólnopolska próba dorosłych mieszkańców kraju (N=5032). Por. przypis 2.

Dane o przyczynach konfliktów w badanych rodzinach pokazują, że w co dwudziestej częstym powodem nieporozumień jest nadużywanie alkoholu przez kogoś z rodziny, natomiast w co ósmej - do konfliktów na takim tle dochodzi co jakiś czas⁷. Częste nieporozumienia związane z nadużywaniem alkoholu występują przede wszystkim w rodzinach, w których jedno z małżonków jest uzależnione od alkoholu.

W omawianym badaniu **uzależnienie od środków odurzających**, narkotyków stwierdzone zostało w stopniu śladowym⁸. Jedna osoba przyznała, że uzależniony jest współmałżonek, jedna wskazała dziecko, a dwie wymieniły kogoś z dalszej rodziny. W tym przypadku również trudno o pogłębione analizy.

Warto przypomnieć, że co dziesiąty badany uczeń ostatnich klas szkół ponadpodstawowych zadeklarował w kwietniu '94, że w ciągu ostatniego roku zażywał narkotyki⁹. Nie wiadomo jednak, jaka jest skala uzależnienia w tej grupie.

Przestępczość

Przestępczość jest kolejnym przejawem nieprawidłowego funkcjonowania rodziny. Dotyczy to nie tylko rodziny sprawcy, ale i jego ofiary. Trzeba jednak wziąć pod uwagę fakt, że w skali ogólnospołecznej poważne przestępstwa nie zdarzają się tak często, by w standardowej próbie reprezentatywnej uzyskać dane pozwalające na głębsze analizy. W naszym badaniu skoncentrowaliśmy się na kilku przejawach tego typu patologii, a mianowicie pobiciach (także dzieci) i przestępstwach na tle seksualnym.

⁷ Por. komunikat CBOS "Konflikty i nieporozumienia w rodzinie", listopad '94.

⁸ Patrz przypis 6.

⁹ Por. komunikat CBOS "Młodzież i używki", czerwiec '94.

Jedynie cztery osoby stwierdziły, że ktoś z rodziny, domowników był kiedyś ofiarą **przestępstwa seksualnego**, a jedna, że osoba wspólnie z nią zamieszkująca była posądzona o takie przestępstwo. Trzeba podkreślić, że są to problemy, o których raczej się nie mówi, nawet jeśli było się ofiarą tego typu przestępstwa. Jak się wydaje, Polacy nie są zbyt wyczuleni na te problemy, w przeciwieństwie na przykład do Amerykanów, którzy rozszerzyli ostatnio definicję tego pojęcia o "molestowanie seksualne" (*sexual harassment*). Tu tkwi przypuszczalnie przyczyna - stwierdzonego w badaniu - niskiego odsetka wskazań tego typu nadużyć.

Szersza jest skala innego rodzaju przemocy, a mianowicie **pobić**. Co czternasty (7%) ankietowany przyznał, że ktoś z jego domowników był ofiarą pobicia. Mniej osób (3%) przyznało się, że któraś z bliskich osób pobiła kogoś dorosłego. Pobicie dziecka przez kogoś z domowników deklarowano sporadycznie (1%).

Warto zauważyć, że odpowiadając na inne pytanie respondenci dość często mówili o biciu swoich dzieci (w ciągu ostatniego roku w prawie jednej czwartej badanych rodzin dziecko przynajmniej raz dostało porządne lanie)¹⁰. Widać zatem, że pobicie dziecka to w świadomości badanych najprawdopodobniej poważny przypadek bicia, którego skutkiem może być m.in. uszkodzenie ciała.

Stosowanie przemocy fizycznej wobec dorosłych prawdopodobnie często wiąże się z przenoszeniem jej na dzieci. Osoby, które twierdziły, że ktoś z domowników pobił dorosłą osobę, deklarowały także - znacznie częściej niż pozostali badani - że ktoś z domowników pobił dziecko¹¹.

¹⁰ Por. komunikat CBOS "Funkcjonowanie domu: podział obowiązków, obciążenia, pomoc" (w przygotowaniu).

¹¹ V. Cramera równe 0.63.

Jeżeli w domu respondenta znajduje się ofiara pobicia, to z dużym prawdopodobieństwem można powiedzieć, że wśród domowników jest także ktoś, kto pobił osobę dorosłą¹². Można więc wysunąć hipotezę, że omawiane przypadki przemocy fizycznej najczęściej występują w wąskim kręgu osób (prawdopodobnie w domu). Uzyskane dane uniemożliwiają jednak jej potwierdzenie.

Wbrew hipotezom częstość deklaracji zamieszkiwania z ofiarą pobicia, a także z kimś, kto był jego sprawcą, nie jest związana z piciem alkoholu przez respondenta lub jego współmałżonka.

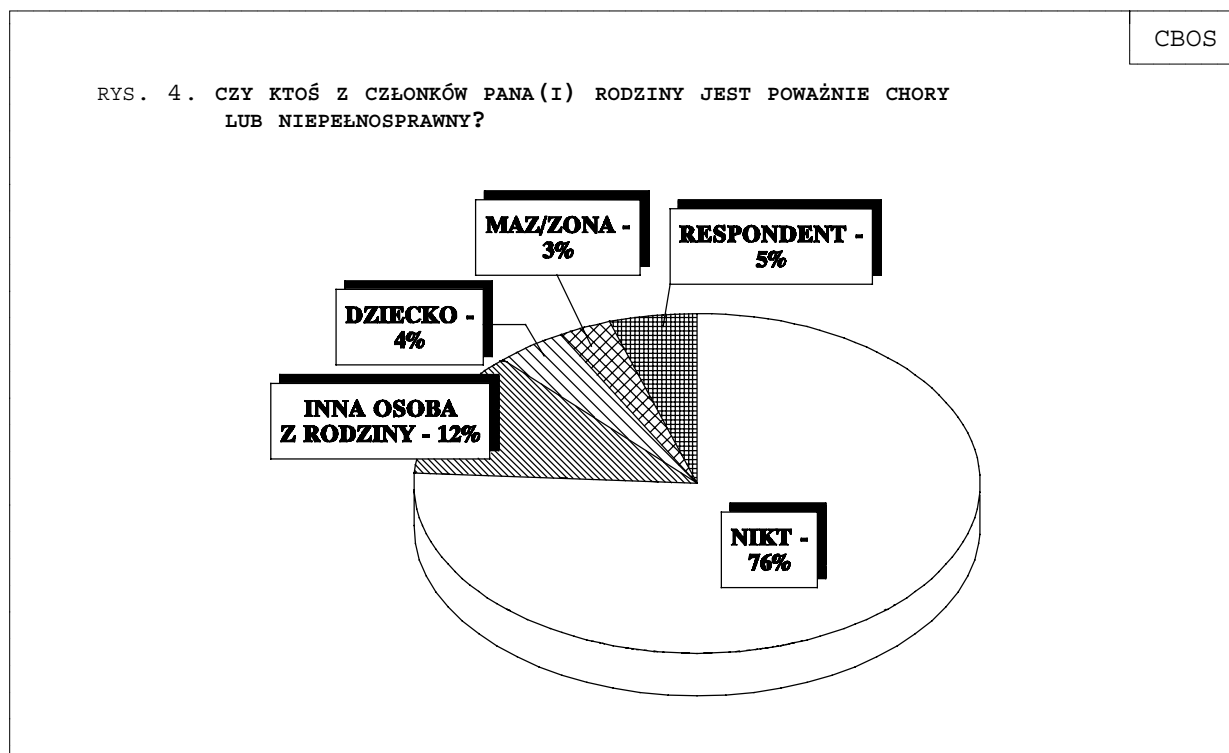
Ofiary i sprawcy pobic nieco częściej zdają się występować w rodzinach bezrobotnych niż w pozostałych. Niewielkie liczebności nie pozwalają jednak na głębszą analizę tego zagadnienia.

Wydaje się, że zjawiska z zakresu patologii społecznej w małym stopniu dotyczą badanych rodzin, co znajduje potwierdzenie także w tym, iż jedynie czterech ankietowanych przyznało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy ktoś z domowników przebywał w zakładzie karnym lub poprawczym.

Chorzy, niepełnosprawni i uzależnieni w rodzinach respondentów

Osoba poważnie chora lub niepełnosprawna jest dla rodziny dużym obciążeniem - nie tylko finansowym, ale i moralnym. Często też najbliżsi muszą wykazać dużą odporność psychiczną i zdobyć się na wysiłek fizyczny. Problem ten dotyka co ósmą badaną rodzinę. W trzech czwartych przypadków chory lub niepełnosprawny jest ktoś z dorosłych (respondent lub jego współmałżonek), w pozostałych zaś - dziecko. Co ósmy ankietowany ma natomiast kogoś przewlekle chorego lub niepełnosprawnego wśród dalszej rodziny.

¹² V Cramera równe 0.72.

Odsetek tych, którzy zaliczają się do osób chorych lub niepełnosprawnych, wzrasta wraz z wiekiem badanych. Tylko niespełna dwie trzecie (63%) ankietowanych w wieku co najmniej 55 lat zadeklarowało, że oni i ich najbliżsi (współmałżonek, dziecko) nie są chorzy lub niepełnosprawni.

Znaczną część respondentów uważających się za poważnie chorych lub niepełnosprawnych stanowią renciści lub emeryci (45%), połowa spośród nich jest nadal aktywna zawodowo (52%).

Rodziny, w których są chorzy lub niepełnosprawni, osiągają zazwyczaj niższe dochody niż te, które nie mają takich osób lub mają je wśród dalszych krewnych (tab. 1). Ponad połowa rodzin, w których domownik dotknięty jest chorobą lub kalectwem ma miesięczne dochody poniżej 1250 tys. złotych na osobę. Rzadziej też rodziny te osiągają najwyższe dochody (co najmniej 2250 tys. zł *per capita* miesięcznie). Badani, których rodziny nie mają tego rodzaju doświadczeń, rzadziej sytuują się w grupach o niższych dochodach, częściej natomiast osiągają najwyższe dochody.

Tabela 1

w procentach

Czy ktoś z członków Pana(i) rodziny jest poważnie chory lub niepełnosprawny?	Odsetek respondentów dysponujących miesięcznym dochodem <i>per capita</i> w wysokości:				
	poniżej 750 tys.	750 - 1249 tys.	1250 - 1749 tys.	1750 - 2249 tys.	2250 tys. i więcej
Respondent	13	40	17	15	15
Współmałżonek	33	36	14	7	10
Dziecko	15	42	23	9	11
Inna osoba z rodziny	8	25	23	23	21
Nikt	14	26	24	18	18

Stwierdzone różnice w pozycji materialnej znajdują także odbicie w samoocenie ekonomicznej respondentów (tab. 2). Badani, którzy mają we wspólnym gospodarstwie domowym osobę chorą lub niepełnosprawną, znacznie częściej niż pozostali negatywnie oceniają obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego.

Tabela 2

w procentach

Czy ktoś z członków Pana(i) rodziny jest poważnie chory lub niepełnosprawny?	Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:		
	złe	ani dobre, ani złe	dobrze
Respondent	42	45	13
Współmałżonek	45	43	12
Dziecko	41	37	22
Inna osoba z rodziny	23	46	31
Nikt	28	48	24

Co ósmy respondent (12%) zadeklarował, że wśród jego bliskich jest osoba poważnie chora, niepełnosprawna lub uzależniona, która wymaga stałej opieki pielęgnacyjnej. W połowie takich przypadków (6% ogółu badanych) opiekę świadczy respondent lub jego współmałżonka, w zdecydowanej większości sprawują ją kobiety (respondentki lub małżonki respondentów).

Opieka nad chorym, niepełnosprawnym lub uzależnionym zajmuje respondentom i ich współmałżonkom średnio 8 godzin dziennie. Obciążenie opieką nie jest jednak równomierne: 2% badanych zadeklarowało, że jest ona nieustanna lub zajmuje ponad 10 godzin na dobę, natomiast tylko 3% ankietowanych poświęca na to maksymalnie dwie godziny dziennie.

Odrębnym rodzajem obciążenia rodzin są ponoszone przez nie koszty finansowe. Na wydatki związane z leczeniem osoby chorej, niepełnosprawnej lub uzależnionej respondenci przeznaczają miesięcznie (średnio) 772 700 złotych. Większość obciążonych nimi badanych (4%) nie wydaje więcej niż 500 tysięcy złotych, natomiast 2% ankietowanych co miesiąc przeznacza na ten cel ponad 1 milion złotych (maksymalnie 7500 tys. złotych).

★

★ ★

Na podstawie deklaracji można stwierdzić, że zjawiska z dziedziny patologii społecznej w małym stopniu dotyczą badanych rodzin. Przyczyny tego są złożone. Patologia dotyka marginalną część społeczeństwa, liczebnie może nawet dużą, ale nie tak dalece, by w standardowej próbie ujawniła się z dużą mocą. Osoby z marginesu społecznego mają także większą szansę uniknięcia wywiadu, ze względu na swój - zwykle nie uregulowany - tryb życia. Ponadto działał tu zapewne trzeci - nie mniej ważny, a może nawet najważniejszy - czynnik, czyli wstyd, uniemożliwiający wielu osobom przyznanie się, że w rodzinie występują zjawiska patologiczne. Częściej natomiast odnotowywaliśmy obciążenie badanych rodzin poważną chorobą lub kalectwem jednego z jej członków.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Jak często zdarza się Panu(i) wypić alkohol (piwo, wódkę)?
 1 - Codziennie, 2 - Kilka razy w tygodniu, 3 - Mniej więcej raz w tygodniu, 4 - Raz na kilka tygodni,
 5 - Raz na kilka miesięcy, 6 - Rzadziej niż raz na kilka miesięcy, 7 - Nie piję alkoholu, (%)

	1	2	3	4	5	6	7	Liczba osób
Ogółem	1	3	10	27	25	15	20	1214
Płeć								
Mężczyźni	1	7	17	35	21	10	9	500
Kobiety	0	1	5	21	28	19	27	713
Wiek								
do 24 lat	0	2	2	38	20	12	26	65
25-34	0	2	11	28	28	15	16	347
35-44	1	5	11	28	22	15	18	541
45-54	0	3	8	19	29	14	26	205
55 lat i więcej	0	2	12	13	19	21	33	52
Miejsce zamieszkania								
Wieś	1	3	10	23	23	15	26	446
Miasto do 20 tys.	1	4	8	31	23	18	16	141
od 21 do 100 tys.	0	2	11	28	26	15	18	238
101-500 tys.	1	4	10	28	25	13	18	266
501 tys. i więcej mieszk.	1	5	11	30	29	16	7	122
Region								
Północny	1	5	9	30	24	11	21	147
Zachodni	0	2	9	30	27	12	20	128
Środkowozachodni	0	2	8	30	25	14	20	182
Środkowy	1	3	13	24	27	19	13	207
Wschodni	1	3	11	24	21	16	24	152
Południowo-wschodni	1	3	7	25	25	16	23	189
Południowo-zachodni	1	5	11	25	24	16	18	209
Wykształcenie								
Podstawowe	1	1	10	23	20	18	27	294
Zasadnicze zawodowe	1	5	11	29	22	15	18	403
Średnie	0	3	9	26	29	14	18	414
Wyższe	1	6	8	30	30	14	12	103
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	1	4	6	27	32	14	16	114
Prac. umysł. niż. szczebla	0	2	7	30	32	12	17	173
Pracownicy fiz. - umysł.	0	5	7	25	25	19	18	110
Robotnicy wykwalifikowani	1	5	16	31	19	16	12	209
Robotnicy niewykwalifik.	0	3	6	34	26	12	20	113
Rolnicy	1	3	13	24	16	14	29	122
Prywatni przedsiębiorcy	1	8	15	31	21	12	11	84
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	1	0	10	14	20	26	30	111
Bezrobotni	1	1	9	26	22	15	26	74
Gospodynie domowe i inni	0	3	4	19	34	14	26	100
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 750 tys. zł	1	3	6	18	22	21	28	172
750 tys. - 1249 tys.	0	2	11	25	21	18	24	331
1250 tys. - 1749 tys.	1	4	10	29	29	13	15	276
1750 tys. - 2249 tys.	0	3	10	29	27	12	19	210
2250 tys. i powyżej	1	6	12	31	25	11	14	206
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	3	7	22	22	19	26	354
Średnie	0	3	10	28	27	14	18	565
Dobre	0	5	14	30	23	13	15	291
Zainteresowanie polityką								
Duże	2	4	16	30	24	12	13	127
Średnie	0	4	10	31	23	15	17	576
Małe lub żadne	1	3	8	21	27	17	25	510
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	6	3	18	24	33	15	33
Raz w tygodniu	0	3	10	25	25	15	22	730
Kilka razy w roku	1	3	10	33	25	13	16	353
W ogóle nie uczestniczy	2	6	8	24	20	21	19	96
Poglądy polityczne								
Lewica	0	5	9	24	24	15	23	241
Centrum	0	3	11	29	25	14	18	402
Prawica	1	6	15	31	24	10	13	185
Trudno powiedzieć	1	2	8	24	25	18	23	386

Tabela 2. Jak często zdarza się Pana(i) współmałżonkowi wypić alkohol (piwo, wódkę)?
 1 - Codziennie, 2 - Kilka razy w tygodniu, 3 - Mniej więcej raz w tygodniu, 4 - Raz na kilka tygodni,
 5 - Raz na kilka miesięcy, 6 - Rzadziej niż raz na kilka miesięcy, 7 - Nie piję alkoholu, (%)

	1	2	3	4	5	6	7	Liczba osób
Ogółem	1	4	13	26	22	14	20	1091
Płeć								
Mężczyźni	0	1	7	19	21	18	33	490
Kobiety	2	6	18	31	24	10	9	600
Wiek								
do 24 lat	2	8	13	35	18	11	13	62
25-34	1	2	14	31	20	13	19	323
35-44	2	5	15	26	23	14	15	485
45-54	1	3	8	18	28	10	33	173
55 lat i więcej	0	0	7	11	18	27	36	44
Miejsce zamieszkania								
Wieś	1	4	11	24	21	13	26	408
Miasto do 20 tys.	1	3	14	23	24	17	17	132
od 21 do 100 tys.	0	2	16	28	21	10	22	215
101-500 tys.	2	6	14	25	23	15	14	229
501 tys. i więcej mieszk.	1	6	11	33	26	14	8	106
Region								
Północny	1	5	17	25	26	10	16	129
Zachodni	0	1	16	36	22	12	13	106
Środkowozachodni	1	4	9	26	23	15	23	167
Środkowy	1	3	13	28	22	11	21	184
Wschodni	1	5	15	21	19	15	24	139
Południowo-wschodni	1	5	9	29	20	16	22	173
Południowo-zachodni	3	4	15	20	25	15	18	193
Wykształcenie								
Podstawowe	2	6	10	25	21	13	22	260
Zasadnicze zawodowe	1	2	12	24	21	17	23	374
Średnie	1	4	16	30	23	10	17	360
Wyższe	1	7	16	20	31	13	11	97
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	1	6	11	23	30	14	16	103
Prac.umysł.niż.szczebla	1	3	15	34	25	5	16	146
Pracownicy fiz.- umysł.	1	4	13	31	24	11	16	93
Robotnicy wykwalifikowani	1	3	10	24	16	20	27	193
Robotnicy niewykwalifik.	1	4	13	25	23	16	20	102
Rolnicy	1	5	12	23	18	13	28	117
Prywatni przedsiębiorcy	1	2	15	28	23	16	15	82
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	2	3	8	19	22	18	27	95
Bezrobotni	2	2	23	20	23	15	16	61
Gospodynie domowe i inni	2	8	18	31	26	8	6	95
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 750 tys.zł	1	3	13	26	15	14	29	150
750 tys. - 1249 tys.	1	4	13	20	22	16	24	296
1250 tys. - 1749 tys.	2	3	12	29	24	11	20	247
1750 tys. - 2249 tys.	1	1	14	29	25	14	16	187
2250 tys. i powyżej	1	9	15	26	24	14	11	193
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	4	12	24	19	14	26	297
Średnie	1	4	13	26	24	14	18	516
Dobre	1	4	14	29	23	13	16	274
Zainteresowanie polityką								
Duże	0	5	15	20	26	7	26	121
Średnie	1	3	12	28	23	15	19	533
Małe lub żadne	2	5	14	26	21	14	19	436
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	7	7	36	14	25	11	28
Raz w tygodniu	1	3	13	25	24	13	20	662
Kilka razy w roku	1	5	15	26	19	12	21	313
W ogóle nie uczestniczy	2	3	9	27	23	17	17	86
Poglądy polityczne								
Lewica	0	4	14	23	23	16	20	213
Centrum	1	4	14	28	23	14	17	376
Prawica	1	4	13	25	21	11	24	178
Trudno powiedzieć	2	4	12	27	23	13	20	324

Tabela 3. Czy był taki okres, że ktoś z Pana(i) rodziny, domowników pobił kogoś dorosłego?

	(%)		
	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	3	97	1216
Płeć			
Mężczyźni	3	97	500
Kobiety	4	96	715
Wiek			
do 24 lat	3	97	66
25-34	3	97	348
35-44	4	96	542
45-54	4	96	206
55 lat i więcej	2	98	51
Miejsce zamieszkania			
Wieś	3	97	447
Miasto do 20 tys.	3	97	143
od 21 do 100 tys.	3	97	236
101-500 tys.	6	94	266
501 tys. i więcej mieszk.	2	98	123
Region			
Północny	7	93	149
Zachodni	5	95	125
Środkowozachodni	2	98	182
Środkowy	3	97	211
Wschodni	4	96	152
Południowo-wschodni	2	98	191
Południowo-zachodni	2	98	206
Wykształcenie			
Podstawowe	4	96	292
Zasadnicze zawodowe	3	97	404
Średnie	3	97	416
Wyższe	1	99	104
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	2	98	116
Prac.umysł.niż.szczebla	3	97	175
Pracownicy fiz.- umysł.	2	98	110
Robotnicy wykwalifikowani	4	96	208
Robotnicy niewykwalifik.	5	95	111
Rolnicy	2	98	122
Prywatni przedsiębiorcy	5	95	86
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	4	96	111
Bezrobotni	7	93	73
Gospodynie domowe i inni	2	98	100
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 750 tys.zł	6	94	171
750 tys. - 1249 tys.	4	96	331
1250 tys. - 1749 tys.	3	97	277
1750 tys. - 2249 tys.	1	99	211
2250 tys. i powyżej	2	98	207
Ocena własnych war. mater.			
Złe	7	93	351
Średnie	2	98	568
Dobre	2	98	293
Zainteresowanie polityką			
Duże	2	98	128
Średnie	3	97	579
Małe lub żadne	5	95	508
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	6	94	34
Raz w tygodniu	3	97	729
Kilka razy w roku	3	97	353
W ogóle nie uczestniczy	8	92	98
Poglądy polityczne			
Lewica	2	98	244
Centrum	3	97	401
Prawica	4	96	186
Trudno powiedzieć	4	96	385

Tabela 4. Czy był taki okres, że ktoś z Pana(i) rodziny,
domowników był ofiarą pobicia?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	7	93	1216
Płeć			
Mężczyźni	6	94	500
Kobiety	9	91	715
Wiek			
do 24 lat	9	91	66
25-34	5	95	348
35-44	7	93	542
45-54	9	91	205
55 lat i więcej	14	86	51
Miejsce zamieszkania			
Wieś	5	95	447
Miasto do 20 tys.	7	93	143
od 21 do 100 tys.	6	94	236
101-500 tys.	12	88	266
501 tys. i więcej mieszk.	11	89	123
Region			
Północny	9	91	149
Zachodni	13	87	126
Środkowozachodni	8	92	182
Środkowy	9	91	210
Wschodni	5	95	152
Południowo-wschodni	6	94	191
Południowo-zachodni	5	95	206
Wykształcenie			
Podstawowe	9	91	292
Zasadnicze zawodowe	6	94	404
Średnie	8	92	417
Wyższe	7	93	103
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	10	90	115
Prac.umysł.niż.szczebla	10	90	175
Pracownicy fiz.- umysł.	5	95	110
Robotnicy wykwalifikowani	7	93	208
Robotnicy niewykwalifik.	8	92	111
Rolnicy	2	98	122
Prywatni przedsiębiorcy	8	92	86
Bierni zawodowo			
Renciści i emeryci	10	90	111
Bezrobotni	11	89	74
Gospodynie domowe i inni	3	97	100
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 750 tys.zł	9	91	171
750 tys. - 1249 tys.	6	94	331
1250 tys. - 1749 tys.	8	92	278
1750 tys. - 2249 tys.	5	95	211
2250 tys. i powyżej	8	92	206
Ocena własnych war. mater.			
Złe	9	91	352
Średnie	6	94	568
Dobre	8	92	292
Zainteresowanie polityką			
Duże	9	91	128
Średnie	6	94	578
Małe lub żadne	8	92	509
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	3	97	34
Raz w tygodniu	7	93	729
Kilka razy w roku	8	92	354
W ogóle nie uczestniczy	11	89	97
Poglądy polityczne			
Lewica	5	95	244
Centrum	6	94	402
Prawica	7	93	185
Trudno powiedzieć	10	90	385

Tabela 5. Czy ktoś z członków Pana(i) rodziny jest poważnie chory lub niepełnosprawny?
1 - Tak, ja sam, 2 - Tak, współmałżonek, 3 - Tak, dziecko, 4 - Tak, inna osoba z rodziny, 5 - Nie, nikt.

(%)

	1	2	3	4	5	Liczba osób
Ogółem	5	3	4	11	76	1222
Płeć						
Mężczyźni	7	3	5	11	74	502
Kobiety	3	4	4	12	77	719
Wiek						
do 24 lat	3	0	0	14	83	66
25-34	2	1	4	10	83	350
35-44	4	3	5	12	75	544
45-54	9	7	5	13	67	206
55 lat i więcej	17	10	10	0	63	52
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5	4	3	9	79	448
Miasto do 20 tys.	5	5	4	15	71	143
od 21 do 100 tys.	3	3	5	11	77	238
101-500 tys.	6	3	7	10	74	267
501 tys. i więcej mieszk.	6	2	2	19	70	125
Region						
Północny	5	3	7	11	73	149
Zachodni	6	2	10	5	76	128
Środkowozachodni	4	8	4	9	75	182
Środkowy	6	3	3	19	69	211
Wschodni	5	5	2	15	72	152
Południowo-wschodni	5	1	3	10	81	191
Południowo-zachodni	3	1	4	7	84	209
Wykształcenie						
Podstawowe	7	5	5	8	75	295
Zasadnicze zawodowe	6	3	5	11	75	406
Średnie	3	3	4	12	77	417
Wyższe	2	3	2	16	77	104
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	3	4	12	78	116
Prac.umysł.niż.szczebła	2	3	3	12	80	175
Pracownicy fiz.- umysł.	3	4	4	11	79	110
Robotnicy wykwalifikowani	5	2	5	14	74	210
Robotnicy niewykwalifik.	3	2	4	12	81	113
Rolnicy	5	5	3	9	78	122
Prywatni przedsiębiorcy	5	1	0	14	80	86
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	24	6	9	8	52	111
Bezrobotni	1	4	7	11	77	75
Gospodynie domowe i inni	1	6	5	10	78	100
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys.zł	5	8	5	6	76	172
750 tys. - 1249 tys.	7	5	7	10	71	331
1250 tys. - 1749 tys.	4	2	4	11	79	280
1750 tys. - 2249 tys.	4	1	2	15	77	211
2250 tys. i powyżej	4	2	3	14	77	209
Ocena własnych war. mater.						
Złe	7	5	6	9	72	354
Średnie	5	3	4	11	77	569
Dobre	3	2	4	15	77	295
Zainteresowanie polityką						
Duże	7	4	6	15	68	128
Średnie	4	3	3	13	77	581
Małe lub żadne	5	4	5	9	77	512
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	6	3	0	15	76	34
Raz w tygodniu	4	3	5	11	77	732
Kilka razy w roku	6	3	4	13	74	356
W ogóle nie uczestniczy	7	5	6	7	74	98
Poglądy polityczne						
Lewica	6	2	5	11	75	244
Centrum	4	4	2	12	78	404
Prawica	5	5	6	12	72	187
Trudno powiedzieć	5	3	6	10	76	387